

(N° 250.)

BELGISCHE SENAAAT

VERGADERING VAN 2 AUGUSTUS 1923

Wetsontwerp tot herziening van Titel IV van het
I^e Boek van het Burgerlijk Wetboek betreffende
de afwezigheid.

MEMORIE VAN TOELICHTING

MEVROUW, MIJNE HEEREN,

Reeds vóór den oorlog was het noodzakelijk gebleken de wetgeving betreffende de afwezigheid nader in overeenstemming te brengen met den modernen tijd en met de hervormingen welke de wetten in andere landen op dit gebied hadden ondergaan.

De toestanden, in het leven geroepen door een langdurigen en bloedigen oorlog, eischen thans dat bedoelde wetgeving zonder langer verwijl grondig gewijzigd worde.

De Commissie tot herziening van het Burgerlijk Wetboek werd dan ook gelast de studie van de laatste voorontwerpen, welke reeds waren opgemaakt geworden, te hervatten.

De uitslag van dien arbeid is het, dien ik de eer heb u ter behandeling voor te leggen, mitsgaders een verslag (zie Bijlage), dat de Memorie van toelichting van het ontwerp der Commissie uitmaakt.

Ik vestig inzonderheid uwe aandacht op artikel 18 van het ontwerp, waarbij het mogelijk zal zijn de afwezigheid te bevestigen van militairen, die gedurende den oorlog verdwenen zijn en van wier overlijden men niet kon doen blijken.

Dit artikel 18 is een noodzakelijke aanvulling van de wet van 28 Juli 1921 op de verbetering der tijdens den oorlog opgemaakte akten van overlijden en de rechterlijke bevestiging van het overlijden.

De Minister van Justitie,

F. MASSON.

BIJLAGE.

Commissie tot herziening van het Burgerlijk Wetboek.**1° BOEK, TITEL IV : De afwezigheid.****VERSLAG****namens de Commissie uitgebracht door den heer Joris Van den Bossche.**

ALGEMEENE BESCHOUWINGEN.

Het is niet de eerste maal dat de Commissie den titel betreffende de afwezigheid behandelt. In de verzameling harer werkzaamheden vindt men een eerste voorontwerp tot herziening van Titel IV van het 1^e Boek van het Burgerlijk Wetboek. De erin voorgestelde nieuwigheden strekten niet ver. Het bij den tekst gevoegd verslag is van de hand van den heer Giron.

Laurent had, zijnerzijds, reeds vroeger meer afdoende wijzigingen aan dezen titel voorgesteld. (Avant-projet de revision du Code civil, I, bladzijden 289 en volgende.)

Deze eerste twee voorontwerpen zijn betrekkelijk oud.

Sedert den wapenstilstand heeft de Regeering eene bijzondere Commissie gelast aan deze herziening een nieuwe studie te wijden, daarbij rekening houdend met de door de rechtsleer gemaakte vorderingen, evenals met de laatste wetgevende hervormingen in andere landen ingevoerd.

Aldus werd een derde voorontwerp opgemaakt.

De heer Paul Leclercq, advocaat generaal bij het Hof van cassatie, heeft de Memorie van toelichting opgesteld. De heer Remy, raadsheer, werd belast met het opmaken van het verslag.

Ten slotte, heeft het 7^e algemeen bestuur van het Ministerie van Justitie een vierde ontwerp vorgebracht, dat in zijne groote lijnen den tekst van de bijzondere Commissie overneemt, doch er niettemin op verschillende punten van belang van afwijkt.

De Commissie tot herziening van het Burgerlijk Wetboek heeft zich natuurlijk, bij het opstellen van de bepalingen welke hieronder zijn overgedrukt, laten leiden door die verscheiden werken, en wel voornamelijk door den arbeid van de bijzondere Commissie, waaraan zij heel wat ontleende.

Van de teksten opgesteld door de bijzondere Commissie ging de Commissie tot herziening van het Burgerlijk Wetboek steeds uit voor hare verdere beraadslagingen.

Vele van die teksten werden volledig omgewerkt. Verscheidene vielen

weg. Nieuwe artikelen werden er aan toegevoegd. Doch de algemeene opvatting van beide voorontwerpen is nagenoeg dezelfde gebleven.

De afwezigheid is in den grond de staat van hem, van wien men niet weet of hij overleden of nog in leven is. Waar deze onzekerheid niet bestaat, bestaat evenmin de afwezigheid. Indien, bij voorbeeld, eene overlijdensakte werd opgemaakt hetzij door den ambtenaar van den burgerlijken stand, of door de rechtbank (bij ongeval in eene mijn bij voorbeeld, zie koninklijk besluit van 10 December 1910, art. 84) is er geen afwezigheid, aangezien het overlijden vast staat.

Dit begrip van de afwezigheid, dat thans door al de schrijvers aangenomen wordt, staat uitdrukkelijk omschreven in artikel 1 van het voorontwerp van de Commissie.

* * *

In de rechtspleging in zake afwezigheid onderscheidt de tegenwoordige wetgeving drie tijdperken :

1. Het tijdperk, door de commentatoren geheeten tijdperk van de vermoedelijke afwezigheid, dat intreedt zoodra er inderdaad onzekerheid bestaat omtrent het aanwezig van den verdwenene. Gedurende dit eerste tijdperk, indien afwezige een algemeen gevolmachtigde heeft achtergelaten, is het deze die het vermogen beheert. Wird dergelijke gevolmachtigde niet aangesteld of wil of kan hij zijne opdracht niet vervullen, dan is de rechter bevoegd om al de maatregelen te gelasten welke hij best geschikt acht, voor zoover die maatregelen de perken van het beheer niet te buiten gaan. Een bijzondere maatregel is voorzien voor het geval bedoeld bij artikel 113.

2. Het tweede tijdperk wordt soms geheeten het tijdperk der rechterlijk bevestigde afwezigheid en, vaker nog, het tijdperk van de voorloopige inbezitstelling. Het wordt aldus genoemd om reden van de twee maatregelen welke in den loop van dit tijdperk bij den rechter kunnen gevorderd worden door diegenen die rechten hebben te doen gelden, welke eerst opkomen bij het overlijden van verdwenene. Het vonnis tot afwezigverklaring is noodig opdat eene aanvraag tot inbezitstelling ontvankelijk weze. Zij alleen kunnen in bezit worden gesteld die deze inbezitstelling kunnen uitlokken.

De in gemeenschap van goederen gehuwde, aanwezige echtgenoot kan, trouwens, de inbezitstelling beletten door zijne voorkeur voor de voorloopige voortzetting der gemeenschap uit te spreken. De inbezitgestelden hebben slechts beheerende bevoegdheid. Zij hebben het genot van een deel der opbrengsten. De wet legt hun, ten anderen, het stellen van verschillende borgen op met het oog op teruggave der goederen (art. 120, 123 en 126). Het oogenblik waarop afwezigverklaring mag worden aangevraagd verschilt naar gelang afwezige al dan niet een algemeene volmacht heeft gegeven. In het eerste geval, kan de aanvraag eerst na tien jaar, en in het tweede geval eerst na vier jaar worden ingediend, te rekenen van het verdwijnen van afwezige of van den dag waarop laatst tijding van hem werd ontvangen.

Het vonnis tot afwezigverklaring kan eerst één jaar na het vonnis, waarbij het onderzoek werd gelast, verleend worden.

3. Het laatste tijdperk is dat van de definitieve inbezitstelling. Deze definitieve inbezitstelling, die niet noodzakelijk moet voorafgegaan zijn door de voorloopige, kan worden aangevraagd in twee gevallen :

a) Wanneer dertig jaar verlopen zijn sedert de voorloopige inbezit-

stelling of sedert het tijdstip waarop het wettelijk beheer van den aanwezigen echtgenoot begonnen is ;

b) Wanneer honderd jaar verlopen zijn sedert de geboorte van afwezige :

Definitieve inbezitstelling kan worden uitgelokt door hem die gerechtigd is om voorloopige inbezitstelling aan te vragen. Tegenover derden, zijn de definitief inbezitgestelden onherroepelijk eigenaar van de nalatenschap, te rekenen van den dag der verdwijning of der laatste tijding en dit beginsel is van toepassing zoowel in zake vervreemding onder kosteloozen titel als in zake vervreemding onder bezwarenden titel. Te rekenen van denzelfden dag is het, dat de gemeenschap, in geval van dezer voorloopige voortzetting, geacht wordt ontbonden te zijn. Door de terugkomst van afwezige wordt het eigendom van de definitief inbezitgestelden slechts voor de toekomst herroepen. De door hen in ontvangst genomen opbrengsten blijven behouden. De definitief in bezitgestelden moeten geen borg stellen tot teruggave der goederen.

In den loop van het eerste dezer drie tijdperken, wordt het bestaan van afwezige waarschijnlijker geacht dan zijn overlijden.

Tijdens het tweede, worden de twee onderstellingen, mag men zeggen, even waarschijnlijk geacht.

In den loop van het derde tijdperk, wordt de onderstelling van het overlijden beschouwd als de meest waarschijnlijke.

* * *

Deze rechtspleging, zooals zij door het Napoleontisch Wetboek is ingericht, wordt in het ontwerp der Commissie vervangen door een stelsel dat er grondig van afwijkt.

In deze inleiding ieder dezer voorgestelde, zeer talrijke detail-wijzigingen toelichten lijkt ons overbodig. De tekst zelf der artikelen, benevens ons commentaar dat er bij gaat, spreken duidelijk genoeg van zelf, en het komt er op aan herhalingen te vermijden.

Het zal volstaan, meenen wij, te wijzen op deze twee hoofdpunten :

1° In plaats van drie tijdperken, voorziet de rechtspleging in zake afwezigheid er slechts twee meer : het eerste, tijdens hetwelk het waarschijnlijk wordt geacht dat afwezige nog in leven is ; het tweede, tijdens hetwelk het waarschijnlijk wordt geacht dat hij overleden is. Reeds in het voorontwerp van Laurent kwam deze nieuwigheid voor.

De Commissie heeft aan deze tijdperken geen bijzondere benamingen meenen te moeten geven. De uitdrukking « vermoedelijke afwezigheid » leent tot dubbelzinnigheid. Zoodra er onzekerheid bestaat omtrent het aanwezig van een persoon, is deze niet alleen *vermoedelijk* afwezig. Hij *is* afwezig in den vollen zin des woords. Maar, naar gelang men zich in het eerste of in het tweede tijdperk bevindt, is het minder of meer waarschijnlijk dat de verdwenene overleden is, en het voorontwerp trekt er de talrijke gevolgtrekkingen uit welke wij straks achtereenvolgens zullen onderzoeken.

2° De vereischte termijnen, die de verschillende stadia der rechtspleging van elkander scheiden, zijn in het voorontwerp op verre na niet zoo langdurig als in het Napoleontisch Wetboek. Zooals blijkt uit bovenstaande uiteenzetting, zijn thans vijf en dertig jaar noodig om definitief in bezit te worden gesteld, indien de afwezige een algemeen gevolmachtigde heeft achtergelaten, en één en veertig jaar in het tegenovergesteld geval. Deze termijnen beantwoorden klaarblijkelijk niet meer aan de tegenwoordige levensvoorwaarden. Bij het afkondigen van het Burgerlijk Wetboek, waren de

middelen om in gemeenschap te blijven, in vergelijking met wat zij nu zijn, uiterst moeilijk.

De door het voorontwerp voorgestelde termijnen zijn volgens de gevallen op vijf jaar of op elf jaar bepaald. Als eene afwezigheid zoo lang duurt, is het nagenoeg zeker dat afwezige overleden is.

Zonder verdere voorbereidende beschouwingen, gaan wij thans over tot het onderzoek der teksten.

ONDERZOEK DER ARTIKELEN.

VOORONTWERP VAN WET TOT HERZIENING VAN TITEL IV, 1e BOEK VAN HET BURGERLIJK WETBOEK.

Eenige bepaling : Titel IV van het 1e Boek van het Burgerlijk Wetboek vervalt en wordt door de volgende bepalingen vervangen :

De afwezigheid.

EERSTE HOOFDSTUK.

HET EERSTE TIJDPERK VAN AFWEZIGHEID.

EERSTE AFDEELING. — *De goederen van den afwezige.*

ARTIKEL ÉÉN. (Art. 112 en 113. B. W.)

« Wanneer onzekerheid bestaat omtrent het aanwezen of het overlijden van iemand die geen algemeen gevolmachtigde heeft aangesteld, kan de rechtbank van eersten aanleg van zijne woonplaats of, bij gebrek aan gekende woonplaats, van zijne laatste verblijfplaats, een bewindvoerder over zijne goederen benoemen. De benoeming geschiedt op verzoek van een ook eventueel belanghebbende, of van het openbaar ministerie. »

Er is niets nieuws in deze bepaling.

Zooals wij reeds hebben gezeid, laat artikel 112 van het Napoleontisch Wetboek aan den rechter de zorg over om den maatregel te kiezen, welke hem het meest practisch voorkomt met het oog op een dergelijk beheer van de goederen van hem die vermoedelijk afwezig is. Geen maatregel wordt opgedrongen, geen wordt verboden. De maatregelen welke de rechter voorschrijft hebben niet noodzakelijk betrekking op gansch het vermogen.

Sommige leden van de Commissie, die de tusschenkomst der rechterlijke macht in de zaken van den afwezige wenschten te beperken, hebben aangedrongen opdat de wet de benoeming toesta van een bewindvoerder voor één of meer goederen. Men heeft hun geantwoord dat de bewindvoerder over één of meer goederen, niet wetend hoe het gesteld is met de degelijkheid der goederen samen genomen, minder bevoegd zou zijn om over de belangen van afwezige te oordeelen. Het zou ook kunnen gebeuren dat hij niet bij machte weze om zich de fondsen aan te schaffen, noodig om de uitgaven te bestrijden welke vereischt worden door het bijzonder beheer, dat hem te beurt is gevallen.

De andere, aan artikel 112 toegebrachte wijzigingen bepalen zich bij de

nadere omschrijving en bij de wettelijke bekrachtiging van opvattingen welke thans reeds door de commentatoren en door de rechtspraak aangenomen zijn : de afwezigheid wordt bepaald als zijnde de onzekerheid omtrent het aanwezen of het overlijden ; door het ontwerp wordt bepaald welke rechtbank bevoegd is ; ook geeft het nader te kennen wat dient verstaan door « belanghebbende », tot het benoemen van den bewindvoerder.

De woorden « indien er noodzakelijkheid is om in dat beheer te voorzien » werden, als zijnde nutteloos weggelaten. Ten slotte werd het woord « volmachthouder » in den nieuwen tekst door de meer bepaald geachte uitdrukking « algemeen gevolmachtigde » vervangen. Uit den tekst blijkt genoegzaam dat de hier bedoelde algemeen gevolmachtigde de bij overeenkomst aangestelde algemeen gevolmachtigde is en niet een wettelijke algemeen gevolmachtigde, zooals de voogd.

ART. 2.

« Op verzoek van de zelfde partijen, beveelt de rechtbank aan den bewindvoerder zekerheid te stellen of andere waarborgen te leveren en op geregelde tijdstippen een verslag over den stand van zaken op te maken. De verslagen worden afgegeven aan den procureur des Konings, die ze binnen de maand ter griffie overlegt en desgevallend betrokkenen er toe machtigt er kennis van te nemen. »

Men zal opmerken dat de verslagen over den stand van zaken overhandigd worden aan den magistraat, die door de wet beschouwd wordt als de natuurlijke beschermer van de afwezigen.

Daar het in sommige gevallen — bij voorbeeld als de afwezige handeldrijft — gevaarlijk kan zijn zijne zaken aan elk belanghebbende kenbaar te maken, heeft men het oorbaar geacht aan het openbaar ministerie vrijheid van beoordeeling te laten.

ART. 3.

« De bewindvoerder beheert als een goed huisvader de goederen van den afwezige.

» Hij vertegenwoordigt dezen bij de boedelbeschrijvingen, rekeningen, verdelingen en vereffeningen.

» Hij kan niet in rechten verschijnen dan met verlof van den voorzitter der rechtbank, tenzij hij daartoe bij zijne benoeming voor bepaalde zaken gemachtigd werd. »

De bewindvoerder heeft slechts beheerende bevoegdheden. Het gevolg daarvan is dat, zoooodra eene rechtsoverdracht dient ingesteld of er als verweerder dient opgetreden, rechterlijk verlof vereischt is. Zoo het voor de benoeming van den bewindvoerder redelijk is tusschenkomst van de rechtbank te eischen, zoo kwam het, om tijd en geld te sparen, practischer voor zich tevreden te stellen met een eenvoudige presidiale beschikking om de bevoegdheden van een reeds fungerend bewindvoerder aan te vullen.

Het woord « vereffeningen », dat in den tekst voorkomt, dient in ruimen zin opgevat. Het bedoelt inzonderheid het faillissement, dat slechts een vorm van vereffening is.

ART. 4.

« Indien hij bij zijne benoeming daarvan niet werd ontslagen, doet de

bewindvoerder, ten overstaan van den vrederechter van het kanton waar de goederen gelegen zijn, de boedelbeschrijving van de roerende goederen en van de titels opmaken.

» Hij is verplicht bij de boedelbeschrijving diengene op te roepen die zijne benoeming heeft uitgelokt. »

De inventaris zal het uitgangspunt zijn van de bij art. 8 voorgeschreven rekening. Er dient opgemerkt dat, wanneer de goederen of titels zich in verschillende kantons bevinden, verscheidene inventarissen dienen opgemaakt.

ART. 5.

« De voorzitter der rechtbank, op verzoek van den bewindvoerder, verleent aan dezen :

» 1° Zoo er een duidelijk voordeel aan verbonden is, machtiging om leening aan te gaan, de onlichamelijke roerende goederen te vervreemden, ze in pand te geven, dading te treffen over roerende of onroerende zaken, de vaste goederen te bezwaren ;

» 2° Zoo er volstreckte noodzakelijkheid bestaat, machtiging om de lichamelijke roerende goederen of de vaste goederen te verkoopen. »

Indien de bepaling, in zake den verkoop der lichamelijke roerende goederen en der onroerende, zich niet tevreden stelt met het klaarblijkelijk voordeel, doch volstreckte noodzakelijkheid eischt, dan is het omdat bedoelde goederen vaak familiezaken zijn, waaraan door afwezige een bijzonder belang wordt gehecht.

ART. 6.

« De door den afwezige aangestelde algemeene gevolmachtigde kan van den voorzitter der rechtbank vergunning bekomen om, onder dezelfde voorwaarden als de gerechtelijke bewindvoerder, de handelingen te volbrengen welke zijne volmacht hem niet toelaat. »

De aanwezigheid van een algemeen gevolmachtigde belet de benoeming van den bewindvoerder ; doch, indien door afwezige aan gevolmachtigde te geringe bevoegdheden werden toegekend, moet het gerecht die kunnen verruimen. Zooals in het geval van het tweede lid van artikel 3 en in het geval van artikel 5, is het aan den voorzitter der rechtbank dat deze zorg wordt toevertrouwd.

ART. 7.

« Op dagvaarding door de bij art. 1 aangeduide partijen, kunnen de door de rechtbank benoemde bewindvoerder en de door den afwezige aangestelde algemeene gevolmachtigde om gewichtige redenen afgezet worden. »

Of het de benoeming of de afzetting van den bewindvoerder geldt, de rechtbank is bevoegd, en niet de voorzitter. Partijen die de benoeming kunnen aanvragen kunnen ook om afzetting verzoeken. De redenen aangevoerd om den bewindvoerder te doen afzetten, moeten van gewichtigen aard zijn. Het is mogelijk dat de algemeene gevolmachtigde zijn plicht niet doet. Het verzoek tot afzetting wordt tegen hem in dezelfde voorwaarden als tegen den gerechtelijken bewindvoerder ingediend.

ART. 8.

« De door de rechtbank benoemde bewindvoerder, de door den afwezige achtergelaten gevolmachtigde geven eindrekening aan den afwezige of aan de inbezitgestelden.

» De aan de inbezitgestelden gegeven rekening wordt omstandig opgemaakt, afgelegd ten overstaan van den vrederechter en bij notarieele akte bevestigd. »

Omtrent de door het eerste lid uitgedrukten regel, kan geen meeningsverschil oprijzen.

Maar, wat het tweede lid betreft, heeft men in den schoot der Commissie twijfel geopperd omtrent de noodzakelijkheid, hetzij van de aanwezigheid van een notaris, hetzij, zelfs, van de aanwezigheid van den vrederechter.

Sommige leden hebben beweerd dat de tusschenkomst van den vrederechter die van den notaris overbodig maakte, en aanleiding gaf tot noodlooze kosten en zij hebben gevraagd dat de tekst slechts zou voorschrijven dat de rekening ter griffie van het vrederecht zou gedeponneerd worden. De meerderheid van de Commissie heeft de meening uitgesproken dat de griffies van de vrederechten niet ingesteld zijn om dergelijke nederleggingen te ontvangen en dat het, in beginsel, den notarissen is dat de opdracht te beurt valt om aan de akten hunne authenticiteit te geven en om ze te bewaren.

Om den vrederechter af te wijzen, heeft men aangevoerd dat deze, evenals de notaris, eene louter passieve rol zou spelen, aangezien hij niet gerechtigd zou zijn welk geschil ook te beslechten. De Commissie was van meening dat de vrederechter steeds bij machte zal zijn te zorgen voor de belangen van afwezige. Gewis, hij zal niet bevoegd zijn om gerezen betwistingen op te lossen, doch het zal hem vrij staan verantwoording voor de rechtbank uit te lokken, in geval hij dezen maatregel noodig zou achten.

ART. 9 (art. 114 B. W.).

« Het openbaar ministerie is inzonderheid gelast voor de belangen van den afwezige te zorgen. Hij wordt gehoord over alle hem betreffende aanvragen. »

IIe AFDEELING. — *De kinderen van den afwezige.*

ART. 10 (art. 141 B. W.).

« Bij afwezigheid van den vader behoort de uitoefening van de ouderlijke macht aan de moeder. »

De eenigzins omslachtige bewoordingen van artikel 141 van het Napoleontisch Wetboek heeft twijfel doen ontstaan omtrent den aard van het recht dat door deze bepaling aan de moeder werd toegekend. Sommige schrijvers hadden gemeend dat het eene voogdij gold. De nieuwe tekst sluit alle betwisting uit.

ART. 11.

« Het bij art. 397 van het Burgerlijk Wetboek aan den langstlevenden ouder toegekende recht behoort aan den aanwezigen echtgenoot. »

Het is voor de kinderen voordeelig gebleken aan den aanwezigen echtgenoot toe te laten hun een voogd te kiezen in de voorwaarden en op de wijze als het Napoleontisch Wetboek dit toelaat aan den langstlevenden echtgenoot. De voogdij, welke aldus openvallen kan, is noodzakelijkerwijze van voorloopigen aard en de terugkomst van den afwezige maakt er een einde aan. Een voorstel, om in den tekst op den voorloopigen aard van dergelijke voogdij te wijzen, werd verworpen als zijnde nutteloos.

ART. 12 (art. 142 B. W.)

« Overlijdt de aanwezige echtgenoot zonder te hebben gebruik gemaakt van het hem bij het vorig artikel toegekende recht, dan wordt in de voogdij voorzien overeenkomstig de afdelingen III en IV, hoofdstuk II, titel X, 1^e boek, van het Burgerlijk Wetboek. »

Hier ook zal het noodzakelijkerwijze eene voorloopige voogdij gelden. Doch, de Commissie was van meening dat de wijze waarop de voorloopige voogd moet worden benoemd niet diende te verschillen van die waarop deze benoeming geschiedt, wanneer eene gewone voogdij openvalt. Dit is de oorsprong van de wijziging toegebracht aan de bepaling van art. 142 van het Napoleontisch Wetboek.

ART. 13 (art. 143 B. W.)

« Evenzoo wordt voorzien in de voogdij over kinderen welke de afwezige echtgenoot uit een vorig huwelijk achterlaat en over welke hij de voogdij had. »

De woorden « over welke hij de voogdij had » eischen nadere toelichting.

Het vorig huwelijk kan ontbonden geworden zijn door het overlijden van den eersten echtgenoot van den afwezige. In dit geval was de afwezige, voogd.

Overeenkomstig artikel 13 zal men hem voorloopig vervangen. Artikel 143 van het Napoleontisch Wetboek lijkt wel door de commentatoren uitgelegd, als beoogende slechts deze eerste onderstelling.

Maar de ontbinding kan plaats hebben gehad door echtscheiding. Dan is de toestand moeilijker.

Indien de eerste echtgenoot overleden is, heeft de afwezige, behalve bij uitsluiting of ontzetting, de voogdij. Art. 13 zal dan ook van toepassing zijn. Indien, integendeel, de gescheiden echtgenoot van afwezige nog in leven is, vallen wij buiten de termen van de bepaling, aangezien de kinderen van afwezige niet onder voogdij, maar onder ouderlijk gezag staan. Indien het ouderlijk gezag uitgeoefend wordt door den gescheiden echtgenoot van afwezige, geldt het verder tot op het oogenblik van de afwezigverklaring.

Was het in handen van den afwezige, wat dient er dan besloten? Een lid van de Commissie heeft voorgesteld voor dit geval het ouderlijk gezag over te dragen op den eersten echtgenoot van den afwezige. De Commissie meende voor deze onderstelling geen bijzondere wetsbepaling te moeten voorzien. Krachtens het gemeene recht, kunnen de gescheiden echtgenoot en het openbaar ministerie zich steeds tot de rechtbanken wenden, om de maatregelen te doen nemen welke door de belangen van het kind worden geëischt. In elk geval, heeft men gevaarlijk geacht, als algemeene regel en zonder

onderzoek, de uitoefening van het ouderlijk gezag in handen te geven van den aanwezigen ouder, wien de bewaring van het kind kan ontnomen zijn geworden wegens moreele tekortkoming.

IIIe AFDEELING. — *Het einde der afwezigheid.*

ART. 14 (art. 131 B. W.)

« Op verzoek van een belanghebbende of van het openbaar ministerie, stelt de rechtbank vast dat de afwezigheid een einde heeft genomen.

« Desgevallend gelast de rechtbank provisioneele maatregelen voor de bewaring der kinderen en, in geval een gerechtelijke bewindvoerder werd aangewezen, ook maatregelen met het oog op de bewaring der goederen. »

Door het eerste lid wordt de noodzakelijkheid van eene rechterlijke beschikking bevestigd om aan het eerste tijdperk van afwezigheid een einde te kunnen maken. Aldus wordt elke dubbelzinnige toestand vermeden en zullen de derden kunnen weten of de bewindvoerder verder den afwezige al dan niet vertegenwoordigt.

Het tweede lid is slechts eene aanpassing van artikel 131 van het Napoleontisch Wetboek.

HOOFDSTUK II.

HET TWEEDE TIJDPERK VAN AFWEZIGHEID.

I^e AFDEELING. — *De afwezigverklaring.*

ART. 15 (artt. 115, 120, 121, 122 B. W.)

« Als de afwezigheid drie jaar lang heeft geduurd, kunnen al degenen die rechten hebben welke eerst bij het overlijden van den afwezige opkomen, alsook het openbaar ministerie, aan de rechtbank zijner woonplaats of, bij gebrek aan gekende woonplaats, van zijn laatste verblijfplaats, vragen dat afwezigverklaring worde verleend. »

Opdat de definitieve inbezitstelling kunne gelast worden, moeten tegenwoordig, zooals wij hebben gezegd, vijf en dertig jaar verlopen zijn als er geen algemeen gevolmachtigde is, en één en veertig jaar als er wel eene is. De Commissie tot herziening herleidde deze termijnen in haar reeds oude voorontwerp tot de helft. Het Burgerlijk Wetboek van Congo, dat onlangs werd ingevoerd, laat toe de rechtspleging in zake afwezigheid na tien jaar of na dertien jaar te eindigen. Laurent gaat verder en de door hem voorgestelde termijnen bedragen vijf en elf jaar. Het stelsel der Commissie gaat, in dit voorontwerp, nog verder dan al de andere oplossingen en vermindert de termijnen tot vier jaar (den tijd van drie jaar vastgesteld bij art. 15 vermeerderd met het jaar, voorgeschreven bij art. 20) en tot acht jaar (artt. 16 en 20). De toepassing van art. 17 kan leiden tot termijnen begrepen tusschen die twee cijfers. En in het gansch bijzonder geval van art. 18, kan de rechtbank de afwezigheid bevestigen na verloop van drie jaar (de termijn van art. 18, vermeerderd met dien van artikel 20).

ART. 16 (artt. 115, 120, 121, 122 B. W.).

« Een verloop van zeven jaar wordt gevorderd, indien de afwezige een algemeen gevolmachtigde voor een onbeprekten tijd heeft aangesteld, al ware het ook dat de volmacht bij het overlijden van den lastgever of om het even welke andere reden mocht eindigen. »

ART. 17 (artt. 115, 120, 121, 122 B. W.).

« Heeft de afwezige een algemeen gevolmachtigde voor een beperkten tijd aangesteld, dan wordt een verloop van vier jaar gevorderd, van af het einde van den termijn waarvoor de volmacht gold, zonder dat het tijdsverloop, te rekenen van den aanvang der afwezigheid, zeven jaar kan overschrijden. »

ART. 18.

« Wanneer iemand afwezig is sedert dat hij aan een bijzonder doodsgevaar heeft blootgestaan, kan het tijdsverloop, al had hij ook volmacht gesteld, tot twee jaar worden ingekort. »

ART. 19 (art. 116 B. W.).

« Indien een onderzoek wordt gelast, geschiedt het zooals in summiere zaken. De artt. 268 en 283 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering zijn niet van toepassing. »

In strijd met de bepaling van het huidig art. 116, is het onderzoek niet verplichtend. De rechtbank zal het, volgens de omstandigheden, al dan niet gelasten. Ten anderen zullen de getuigen, in den loop van een eisch tot afwezigverklaring, heel vaak bloed- of aanverwanten zijn. De artt. 268 en 283 werden hier dus buiten toepassing gesteld.

ART. 20 (art. 119 B. W.).

« Het vonnis tot afwezigverklaring wordt eerst één jaar na de overlegging van het verzoek om afwezigverklaring verleend. »

Daar het onderzoek niet meer verplichtend is, gaat de termijn van één jaar, waarvan sprake in het vroeger art. 119 en het nieuw art. 20, niet meer in te rekenen van den dag waarop het vonnis het onderzoek heeft gelast, doch te rekenen van den dag waarop de eisch tot afwezigverklaring wordt nedergelegd. Men merke daarbij op dat de termijn, vereischt om eene afwezigverklaring te bekomen, daardoor weder in zekere mate is ingekort.

ART. 21 (art. 118 B. W.).

« De procureur des Konings laat onverwijld het verzoek om afwezigverklaring bekendmaken in het *Staatsblad*, in drie dagbladen binnenslands, en in drie dagbladen buitenslands, zooveel mogelijk gekozen in het land waar de afwezige laatst verblijf heeft gehouden.

» Het vonnis tot afwezigverklaring wordt op dezelfde wijze bekend gemaakt. »

Voortaan zullen twee akten moeten bekend gemaakt worden : het verzoek tot afwezigverklaring, omdat het wenschelijk is derden te verwittigen van den aanvang af der rechtspleging, en het vonnis tot afwezigverklaring. Voorbereidende vonnissen hoeven niet bekend gemaakt te worden.

ART. 22.

« Waar de rechtbank op den eisch uitspraak doet, let zij op de beweegredenen der afwezigheid en op de oorzaken die het ontvangen van tijdingen van den afwezige hebben kunnen verhinderen. »

IIe AFDEELING. — *Gevolgen der afwezigverklaring.*

§ 1. — GEVOLGEN DER AFWEZIGVERKLARING MET BETREKKING TOT DE GOEDEREN.

ART. 23 (artt. 120, 123, 124, 129 B. W.).

« De afwezigverklaring heeft, wat de goederen betreft, dezelfde gevolgen als het overlijden. Het testament van den afwezige wordt geopend. De vermoedelijke erfgenamen, de legatarissen, de begiftigden en andere rechthebbers moeten zich in bezit doen stellen door de rechtbank van eersten aanleg. »

De woorden « vermoedelijke erfgenamen » moeten niet opgevat worden in de strikte beteekenis van wettige erfgenamen. Daarbij worden ook bedoeld de onregelmatige erfgenamen.

Artikel 120 van het Napoleontisch Wetboek spreekt van de erfgenamen « den dag van het verdwijnen of van de laatste tijding » van den afwezige. Deze woorden werden weggelaten, en wel om tweeërlei reden. Vooreerst, is de datum waarop het Napoleontisch Wetboek zich beroept een onzekere en steeds betwistbare datum. De datum van de rechterlijke beschikking tot afwezigverklaring biedt dit voordeel, dat hij vast staat. Gaat men tegen die beschikking in hooger beroep en wordt zij door het Hof bevestigd, dan is het steeds op den dag van het vonnis dat men zich zal beroepen. Wordt de eisch in eersten aanleg afgewezen en wordt de afwezigverklaring door het Hof verleend, dan zal het met den datum van het arrest zijn dat men rekening zal houden.

Ten tweede, kan men niet loochenen dat de beschikking tot afwezigverklaring niet alleen de bekrachtiging is van een reeds bestaanden toestand, maar dat hij een gansch nieuwen stand van zaken in het leven roept. Welnu, wegens dezen stand van zaken is het slechts, dat de erfenis openvalt.

Sommige leden van de Commissie hadden verlangd, dat de rechtbank ertoe gemachtigd worde terugwerkende kracht toe te kennen aan den staat van afwezigverklaring, mits inachtneming, wel te verstaan, van de voor deze verklaring voorgeschreven termijnen. Zij voerden aan dat, zooniet, de dag van de opening der erfenis zou afhangen van den duur der rechtspleging en dat er, daarenboven, in het geval van art. 18, tegenstrijdigheid ligt in het feit niet alleen die als erfgenamen te erkennen, die het waren wanneer zich het bijzonder doodsgevaar heeft voorgedaan. De Commissie heeft deze zienswijze van de hand gewezen. De twee redenen om dewelke

de woorden «den dag van het verdwijnen of van de laatste tijding» werden weggelaten, zijn hier even afdoende.

Ten slotte zou het feit terugwerkende kracht toe te kennen aan het vonnis een tusschentijdigen toestand in het leven roepen, die, zonder onderworpen geweest te zijn aan de regelen van het eerste tijdperk, *ex tunc* onderworpen zou zijn aan de regelen van het tweede. Onoverkomelijke moeilijkheden zouden in de practijk kunnen oprijzen.

ART. 24 (artt. 120, 123, 124, 129 B. W.)

« Indien er, vóór de afwezigverklaring, geen bewindvoerder over de goederen van den afwezige geweest is of indien de bewindvoerder de bij art. 4 voorgeschreven boedelbeschrijving niet heeft laten opmaken, wordt, vóór de verdeeling, ten overstaan van den vrederechter van het kanton waar de goederen gelegen zijn, tot de boedelbeschrijving overgegaan. »

ART. 25 (artt. 120, 123, 124, 129 B. W.)

« De verdeeling der nalatenschap geschiedt bij notarieele akte ten overstaan van den vrederechter van de laatste woonplaats van den afwezige of, bij gebrek aan gekende woonplaats, van zijne laatste verblijfplaats. »

ART. 26 (artt. 120, 123, 124, 129 B. W.)

« Is de bewindvoerder over de goederen van den afwezige dezès eenige erfgenaam, dan is hij, vóór de inbezitneming, verantwoording schuldig aan den procureur des Konings. Deze legt de rekening ter griffie neder. »

De procureur des Konings is het die, desgevallend, machtiging zal verleenen tot het mededeelen van de rekening.

In dit artikel, evenals in het volgend, wordt door het woord « erfgenaam » ieder persoon bedoeld die erft bij versterf, en het is dus synoniem van de uitdrukking « rechtverkrijgende ten algemeenen titel ».

ART. 27 (artt. 120, 123, 124, 129 B. W.)

« Is de in gemeenschap van goederen getrouwde echtgenoot eenige erfgenaam, dan moet de vereffening der gemeenschap geschieden bij notarieele akte ten overstaan van den vrederechter van de woonplaats, of bij gebrek aan gekende woonplaats, van de laatste verblijfplaats van den afwezige. »

ART. 28 (artt. 120, 123, 124, 129 B. W.)

« Door inbezitnemenden moet zekerheid worden gesteld. Bij gebreke van het stellen der zekerheid, kan de rechtbank, op vordering van het openbaar Ministerie, een anderen borg voorschrijven.

» De aanwezige echtgenoot is voor zijn aandeel in de gemeenschap geen borg schuldig.

» Wanneer tien jaren verlopen zijn na het vonnis tot afwezigverklaring zijn de borgen ontslagen. »

§ 2. — GEVOLGEN DER AFWEZIGVERKLARING MET BETREKKING TOT DEN
AANWEZIGEN ECHTGENOOT.

ART. 29.

« De verklaring van afwezigheid van den man maakt een einde aan de onbevoegdheid van de vrouw. »

ART. 30 (art. 139 B. W.).

« Een jaar na het vonnis tot afwezigverklaring is de echtgenoot gerechtigd om, bij eenvoudig verzoekschrift, aan de rechtbank te vragen dat zij zou beslissen dat er, wegens de omstandigheden, voldoende zekerheid bestaat omtrent het overlijden van den afwezige om de ontbinding van het huwelijk toe te laten.

» Tenzij de afwezigheid intusschen een einde hebbe genomen, wordt de ontbinding, op het zicht van het vonnis, door den ambtenaar van den burgerlijken stand uitgesproken.

» Bij gebreke van bijzondere huwelijksche voorwaarden, wordt het door den aanwezigen echtgenoot aangegane nieuwe huwelijk door de artt. 1536 tot 1539 van het Burgerlijk Wetboek geregeld. »

Dit artikel gaf aanleiding tot zeer lange besprekingen en men heeft tot vier verschillende stelsels toe, voorgesteld.

De bijzondere Commissie had volgenden tekst voorgesteld :

« Een jaar na het vonnis tot afwezigverklaring is de echtgenoot gerechtigd om, bij eenvoudig verzoekschrift, aan de rechtbank te vragen dat zij zou beslissen dat er voldoende zekerheid bestaat omtrent het overlijden van den afwezige om de ontbinding van het huwelijk toe te laten. Tenzij de afwezigheid intusschen een einde hebbe genomen, wordt de ontbinding, op het zicht van het vonnis, door den ambtenaar van den burgerlijken stand uitgesproken. »

Bepalingen van min of meer gelijken aard komen voor in het Nederlandsch Wetboek, in het Burgerlijk Wetboek van Belgisch Congo en in het Zwitsersch Wetboek.

Volgens dit stelsel, was het alleen de omstandigheid der afwezigheid, welke de rechtbank ertoe zou machtigen of liever ertoe zou nopen (want de rechtbank had geen bevoegdheid om over de zaak nader te oordeelen) te beschikken dat er genoegzame zekerheid was omtrent het overlijden, om de bij het artikel voorziene toelating te verleenen. Het gevolg ervan was, dat in onze wetten een derde oorzaak van huwelijksontbinding werd ingevoerd, dewelke plaats zou nemen naast het overlijden en de echtscheiding.

Twee beweegredenen werden aangevoerd : het belang van den aanwezigen echtgenoot om niet voor een onbepaalden tijd tot het weduwnaarschap of den weduwenstaat genoopt te zijn, en het belang van den Staat om bij te dragen tot de uitbreiding van de wettige bevolking.

De tegenstanders van dit stelsel lieten in de eerste plaats de tegenwerping gelden welke ook aangevoerd wordt door Laurent in zijn *Avant-projet de révision* (1e deel, blz. 30, art. 123 en 2e deel, blz. 28, n^r 12, en blz. 30, n^r 30) en welke afgeleid wordt uit het begrip afwezigheid zelf.

De wetten, waardoor de bijzondere Commissie zich heeft laten leiden,

lijken wel in de afwezigheid eene oorzaak tot ontbinding te hebben gezien, omdat zij er tevens een vermoedelijk overlijden in zagen. De afwezigheid, nu, zooals zij nader bepaald is geworden door de Commissie tot herziening en ook, trouwens, door de bijzondere Commissie, sluit in zich de onzekerheid omtrent het overlijden. Het is tegenstrijdig tegelijk aan te nemen dat een persoon overleden is en dat er onzekerheid bestaat omtrent zijn overlijden. Uit het feit dat de erfenis van den afwezigverklaarden persoon open staat is geene gevolgtrekking af te leiden, want dat hij overleed blijft zoo weinig zeker, dat er, gedurende verscheidene jaren nog, van de inbezitgestelden waarborgen worden geëischt met het oog op de teruggave der goederen.

Ten anderen, kan het belang alleen van een echtgenoot, en zelfs van twee echtgenooten, geen afdoende reden heeten om het huwelijk te verbreken. Het huwelijk inderdaad, werd, steeds geacht te bestaan in het voordeel van de samenleving evenzeer ten minste als in het belang van de echtgenooten.

En wat de vermeerdering van de wettige bevolking betreft, is het gewis door andere middelen dat men er moet naar streven, dan door de oorzaken van huwelijksontbinding te doen toenemen,.

Deze redenen waren aanleiding voor sommige leden der Commissie, wier zienswijze wij hier uiteenzetten, om den wensch uit te drukken in het Burgerlijk Wetboek het art. 130 van het voorontwerp van Laurent te zien opnemen, dat luidt : « Door de afwezigheid van een der echtgenooten, hoe lang zij ook duren moge, is de andere niet gerechtigd een nieuw huwelijk aan te gaan : daartoe wordt hij eerst toegelaten na stellig bewijs van het overlijden van zijn echtgenoot. »

Andere leden noemden die verscheidene beweegredenen theoretisch en drongen aan op het onrechtvaardige dat er schuilt in het behoud van den afwezige's echtgenoot in den toestand waarin hij door de bestaande wet geplaatst wordt. En er werd, in den loop der debatten, voorgesteld een stelsel in te richten waarbij de in te voeren nieuwe oorzaak tot huwelijksontbinding van vrij ingewikkelden aard zou zijn en in feite zou neerkomen, volgens de gevallen, nu eens op een vermoedelijk overlijden, dan eens op een vermoedelijke belediging.

Ofwel, zei men, is de afwezige overleden en, in die veronderstelling, is er geen bezwaar de huwelijksontbinding uit te spreken ; ofwel is hij in leven en dan is het waarschijnlijk, in den huidige stand der verkeersmogelijkheden, dat de afwezigheid een vrijwillig feit is ; daar is dus beledigende verlaten. De ontbinding van het huwelijk is dus te rechtvaardigen. Doch in de practijk zal de echtscheiding, in den huidige stand onzer wetten, niet kunnen uitgesproken worden, dewijl de eischer het bestaan van zijn echtgenoot niet kan bewijzen.

Het is dus volstrekt noodzakelijk, zoo besloot men, voor dit geval eene nieuwe oorzaak tot huwelijksontbinding in te voeren. Men kan zich desnoods, wel is waar, het geval voorstellen dat de afwezigheid niet te wijten zou zijn aan den afwezige. Doet dit zeer onwaarschijnlijk geval zich voor, zoo zal de rechtbank weigeren de ontbinding uit te spreken.

Het volgend amendement werd, op grond van die gedachten, aan de Commissie voorgelegd :

« Een jaar na het vonnis tot afwezigverklaring, is de echtgenoot gerechtigd om, bij eenvoudig verzoekschrift, aan de rechtbank te vragen dat zij zou beslissen dat er termen zijn om het huwelijk te ontbinden. Het verzoek wordt ingewilligd, tenzij het bewijs geleverd worde dat de afwezigheid, in geval de afwezige in leven zou zijn, voor den aanwezigen echtgenoot geen erg beledigend karakter zou vertoonen. Tenzij de afwezigheid

intusschen een einde hebbe genomen, wordt de ontbinding, op het zicht van het vonnis, door den ambtenaar van den burgerlijken stand uitgesproken. »

Dit amendement werd verworpen om deze tweevoudige reden : eenerzijds, omdat het vermoeden van den beledigenden aard der afwezigheid onrechtmatig is en trouwens strijdt met gansch het bewijzenstelsel dat in onze wetgeving is toegelaten ; anderzijds, omdat het bewijs, vereischt om de aanvraag te verwerpen — namelijk het bewijs dat de afwezigheid niet van beledigenden aard is — natuurlijk onmogelijk is.

De Commissie trad ten slotte een transactioneel voorstel bij.

De tekst van de bijzondere Commissie werd gewijzigd door toevoeging van de woorden : « wegens de omstandigheden ».

Het verschil valt in 't oog. Bij den door de Commissie tot herziennig aangenomen tekst wordt — in tegenstelling met dien van de bijzondere Commissie — geen enkele nieuwe oorzaak tot huwelijksontbinding in het Wetboek ingevoerd. Wordt het huwelijk ontbonden, dan is het noch om reden van een vermoedelijke zware belediging, noch om reden van een vermoedelijk overlijden. Het wordt ontbonden omdat de rechtbanken, oordeelend naar de omstandigheden, het overlijden naar rechten genoegzaam bewezen acht. En om dit oordeel uit te spreken, zal de rechtbank zijne gewoonlijke eigendunkelijke macht genieten. Het feit alleen, dat de termijn is verstreken, zal hem geenszins verplichten de aanvraag in te willigen.

Om de beteekenis te vatten van het eindlid van het artikel, betreffende de huwelijksche voorwaarden van het nieuw huwelijk dat de aanwezige echtgenoot zou aangaan na de ontbinding van het eerste, is het noodig op te merken dat, onder het stelsel van het voorontwerp, de uitgesproken ontbinding niet noodzakelijk definitief is. Wij verwijzen hier naar onderstaand artikel 40. Indien de ontbinding, bij toepassing van dit artikel, werd nietig verklaard, zou het onrechtvaardig zijn dat de afwezige het vermogen rijker werd, dat door den tweeden echtgenoot van zijn echtgenoot gewonnen werd. Ziedaar waarom het derde lid, in de erbij bedoelde onderstelling, als stelsel van gemeen recht de scheiding van goederen voorziet. De echtgenooten blijven, ten anderen, steeds vrij onder elkaar een ander stelsel aan te nemen.

§ 3. — GEVOLGEN DER AFWEZIGVERKLARING MET BETREKKING
TOT DE WETTIGE KINDEREN VAN DEN AFWEZIGE.

ART. 31 (artt. 141, 142, 143 B. W.).

« Bij afwezigverklaring valt de voogdij open. »

Thans reeds wordt over het algemeen aangenomen dat, in geval de afwezigheid gerechtelijk bevestigd is, eene voorloopige voogdij openkomt, want de artt. 141 en 143 van het Napoleontisch Wetboek worden uitgelegd als zijnde slechts geschreven met het oog op de vermoedelijke afwezigheid.

De voogdij welke volgens het nieuwe artikel 31 openkomt is natuurlijk ook voorloopig. Zij neemt een einde bij de terugkomst van afwezige.

IIIe AFDEELING. — *Einde der rechterlijk bevestigde afwezigheid.*

§ 1. — HET EINDE DER AFWEZIGHEID DOOR HET BEWIJS DAT DE AFWEZIGE
IN LEVEN IS.

ART. 32 (art. 131 B. W.).

« Wanneer er bewijs inkomt dat afwezige nog in leven is, stelt de rechtbank, die hem afwezig heeft verklaard, op verzoek van den afwezige, van een belanghebbende of van het openbaar ministerie vast, dat de afwezigheid een einde heeft genomen. Het verzoek moet vooraf aan de inbezitgestelden, aan den aanwezigen echtgenoot en aan het openbaar ministerie beteekend worden. »

ART. 33. (art 131 B. W.).

« Het vonnis kan eerst acht dagen nadat het verzoekschrift is neergelegd, gewezen worden.

» Het vonnis, waarbij wordt verklaard dat de afwezigheid een einde heeft genomen, wordt door het openbaar ministerie overeenkomstig art. 872, § 1, van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering bekend gemaakt en in het *Staatsblad* opgenomen. »

ART. 34 (art. 132 B. W.).

« De inbezitgestelden zijn verplicht aan den afwezige zijne goederen terug te geven in den staat waarin deze zich bevinden den dag waarop zij kennis krijgen van het bestaan van den afwezige, of, indien zij er geen kennis van kregen, den dag waarop het verzoekschrift tot vaststelling van zijn bestaan, hun wordt beteekend.

» Wat betreft de goederen welke werden vervreemd, zijn de inbezitgestelden verplicht den afwezige te vergoeden, naar gelang zij rijker zijn geworden. »

ART. 35. (art. 127 B. W.).

« De inbezitgestelden behouden de vruchten, mits teruggave, indien de afwezige vóór tien volle jaren na het vonnis tot afwezigverklaring terugkeert, van het vijfde der netto-opbrengsten. »

Sommige leden hebben als hunne meening uitgedrukt dat al de vruchten aan de inbezitgestelden moesten gelaten worden. De Commissie heeft verkieslijk geacht aan den afwezige een deel zijner inkomsten te geven, ten einde hem niet zonder middelen van bestaan te laten.

ART. 36 (art. 131 B. W.).

« Desnoods schrijft de rechtbank de maatregelen tot bewaring der goederen voor. »

ART. 37.

« Indien het huwelijk niet ontbonden is geworden, worden de huwelijksche voorwaarden voor de toekomst hersteld. De vereffening van de echtvereeniging, waartoe bij de afwezigverklaring werd overgegaan, wordt behouden. »

ART. 38.

« De gemeenschap der goederen wordt slechts hervat mits inachtneming, binnen de maand waarin de beschikking, tot vaststelling van het einde der afwezigheid, in kracht van gewijsde is gegaan, van de bij de artt. 1445 van het Burgerlijk Wetboek en 872 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering voorgeschreven formaliteiten. »

Tegen deze uitzonderingsbepaling van de huwelijksche voorwaarden in gemeen recht werden bezwaren uitgebracht. Doch er werd geantwoord dat art. 38 op deze zaken slechts den regel toepast, die gevolgd wordt als er een einde wordt gemaakt aan de gerechtelijke scheiding van goederen. Het is volstrekt noodig derden te beschermen.

ART. 39.

« Indien het huwelijk ontbonden is geworden, blijft de toestand van de uit het huwelijk gesproten minderjarige kinderen door den terugkeer van den afwezige ongewijzigd.

« De afwezige is bevoegd om op tegenspraak met den aanwezigen echtgenoot of met den voogd aan de rechtbank van de woonplaats der kinderen te vragen zulke maatregelen te gelasten als in hun belang wordt vereischt. »

Tegen de bepaling van artikel 39 heeft men ingebracht dat, indien de afwezige de vader is, hij overeenkomstig de beginselen het recht moet hebben zonder welke akte van rechtspleging ook, zijne minderjarige kinderen terug te nemen. De Commissie is deze zienswijze niet bijgetreden. De moeder bezit, evenals de vader, de ouderlijke macht. Wanneer de ouders samenleven, ondergaat de uitoefening van de ouderlijke macht door den vader, den invloed van de tusschenkomst der moeder. Leven de ouders gescheiden dan moet de toestand worden geregeld ten bate van de belangen van het kind.

Feitelijk, verkondigt artikel 39 twee beginselen, waarvan het tweede bestemd is om desgevallend het eerste te verbeteren :

1. Als algemeene stelling, ligt het belang van het kind, in geval van afwezigheid, hierin : te blijven met den echtgenoot die het heeft opgebracht ;

2. De afwezige kan aan de rechtbank vragen, in het belang van het kind, deszelfs toestand te veranderen.

ART. 40.

« De overeenkomstig art. 30 uitgesproken huwelijksontbinding kan, op aanvraag van den afwezige of van een der nieuwe echtgenooten, worden nietig verklaard, mits het bewijs wordt ingebracht dat de afwezige op dat oogenblik in leven is.

« De rechtsvordering moet, op straf van verval, ingesteld worden binnen den tijd van één jaar te rekenen van de bij artikel 33 voorgeschreven bekendmaking. »

Het is nauwelijks noodig te doen opmerken dat de door art. 40 van het voorontwerp geregelde onderstelling geenszins die is van art. 139 van het Napoleontisch Wetboek. Deze laatste bepaling, geschreven onder eene wetgeving waarin geen enkele rechtspleging bestaat zooals die van art. 30, doelt op een onwettelijk aangegaan huwelijk. De Commissie tot herziening is zelfs van meening geweest deze bepaling terzijde te laten. Daar is geen voldoende reden om dit geval van tweewijverij anders te behandelen als de andere. Dit geldt des te meer in het stelsel van het voorontwerp, daar de aanwezige echtgenoot de ontbinding van zijn huwelijk met den afwezige mocht aanvragen. Heeft hij het gedaan en werd zijne aanvraag verworpen, dan is hij des te schuldiger een nieuw huwelijk te hebben aangegaan.

Het geval van art. 40 is dat waarin de aanwezige echtgenoot zich beroepen heeft op art. 30 om eene aanvraag tot huwelijksontbinding in te dienen en waarin de ontbinding door de rechtbank werd uitgesproken. Wat gebeurt er, zoo naderhand bewezen wordt dat de afwezige in leven is ?

Of de ontbinding al dan niet gevolgd werd door een nieuw huwelijk vanwege den aanwezigen echtgenoot, toch is de Commissie van oordeel dat de ontbinding niet onherroepelijk kan zijn.

Verschillende leden hebben de stelling van de onherroepelijkheid vurig verdedigd.

Men staat voor twee onderstellingen, volgens hen : ofwel heeft de afwezige gedurende zijne afwezigheid daden gepleegd die redenen tot echtscheiding uitmaken en dan is het onrechtvaardig zijne vordering tot ontbinding ontvankelijk te verklaren. Ofwel heeft hij er geene gepleegd, en in dit geval moet hij zijn lot aanvaarden en zich verder ontzeggen storing te gaan verwekken in het nieuw gezin van zijn echtgenoot. De toestand zal onoplosbaar zijn en men zal zich bevinden vóór een soort echtbreuk door de wet zelf ingericht. Indien de hertrouwde aanwezige echtgenoot weigert bij den afwezige terug te keeren, verklaarende zijn nieuwen echtgenoot te verkiezen, zal men dan vervolgingen ter zake van overspel toelaten? En indien integendeel de hertrouwde aanwezige echtgenoot er in toestemt het gemeenschappelijk leven met den afwezige te hervatten, is het dan zeker dat men hem zal kunnen beletten de kinderen te zien welke uit zijn tweede huwelijk zijn gesproten en bijgevolg dikwijls met hun vader of hunne moeder in aanraking te komen ?

Zoo de oplossing onmenschelijk is, zoo is zij ook onjuridisch, want zij voert het huwelijk onder ontbindende voorwaarden in, hetgeen in volstrekte tegenstelling komt met het huwelijk zooals het door onze wetten steeds werd opgevat.

Ten slotte, in geval de aanvraag tot ontbinding zou toegelaten worden, zou het ten minste noodig zijn als voorwaarde van het inwilligen ervan eene overeenkomst te eischen tusschen den afwezige, zijn echtgenoot en den nieuwen echtgenoot van dezen laatste.

Deze beweegredenen leken niet afdoende voor de meerderheid van de leden der Commissie.

Dezen lieten gelden dat art. 30, zooals de tekst ervan vastgesteld is, geenszins naast het overlijden en de echtscheiding, eene nieuwe oorzaak van huwelijksontbinding in het Wetboek invoert. Het vonnis van den rechter heeft voor eenigen grondslag : het overlijden. Indien het huwelijk van den afwezige ontbonden werd verklaard, dan is het alleen omdat de rechtbank gemeend heeft in verband met de omstandigheden genoegzame bewijzen te hebben van het overlijden van den afwezige. De naar aanleiding

van dit vonnis door den ambtenaar van den burgerlijken stand uitgesproken ontbinding kan geen verdere beteekenis hebben dan een gewone overlijdensakte, bij vergissing opgemaakt gedurende het aanwezen van betrokkene. Een door dezès echtgenoot na het opmaken der akte aangegaan huwelijk kan niettemin bestreden worden.

En ook in dat geval zullen zich de bezwaren voordoen welke doen besluiten tot het zoogezegd onmenscheijk karakter van den door art. 40 in het leven geroepen toestand. Om welke redenen zouden de twee onderstellingen op verschillende wijze geregeld worden? Deze redenen bestaan niet.

Is het niet onmenscheijk, ten anderen, den afwezige van zijn echtgenoot te berooven — dezen echtgenoot in een huwelijk te wederhouden dat hij zeer waarschijnlijk onder den drang van eene dwaling heeft aangegaan en dat hem nu volgens zijne godsdienstige overtuiging voorkomt als eene schuldige gemeenschap — ten slotte, ook in dit huwelijk te wederhouden den nieuwen echtgenoot van den aanwezigen echtgenoot, die, ook hij, in de meeste gevallen het huwelijk niet had aangegaan had hij geweten dat de afwezige nog in leven was? Dergelijk huwelijk moet kunnen verbroken worden en het is onaanneembaar dat men, om er een einde aan te maken, de toestemming eische van drie personen en dat men ieder onder hen de gelegenheid geve de twee andere ongelukkig te maken.

Waar men spreekt van huwelijk onder ontbindende voorwaarde, vergist men zich. Men verwacht de ontbinding van eene akte met de nietigverklaring ervan. Deze twee handelingen verschillen in hun wezen. De ontbinding heeft, in onderhavig geval, eene dwaling voor oorzaak. Die dwaling is het die aanleiding geeft tot de vordering tot nietigverklaring. De nietigverklaring van de ontbinding zal voor gevolg hebben de nietigverklaring van het huwelijk dat er op gevolgd is. Indien de afwezige eene daad heeft gepleegd welke een reden tot echtscheiding uitmaakt, dan is dit geen reden om *ex post facto* eene ontbinding te bevestigen welke kon nietig verklaard worden wegens eene dwaling en om een vonnis, uitgesproken op grond van een ingebeeld overlijden, om reden van een zware belediging aan alle discussie te onttrekken. Het is niet de zware belediging die het vonnis kan zuiveren van het gebrek dat er aankleeft.

De Commissie was daarenboven van meening dat het lot van het tweede huwelijk van den echtgenoot niet eeuwig in de onzekerheid kon blijven. Vandaar het tweede lid van art. 40.

Ten slotte, werd de vordering tot nietigverklaring aan het openbaar ministerie geweigerd. Indien de afwezige, de aanwezige echtgenoot en de nieuwe echtgenoot oordeelen dat de toestand niet moet worden veranderd, zijn redenen van openbare orde niet voldoende, naar de meening van de meerderheid der leden, om aan den vertegenwoordiger der maatschappij toe te laten eene vordering in te stellen.

ART. 41.

« De afwezige legt zijn eisch tot nietigverklaring aan tegen de nieuwe twee echtgenooten. De eisch door één van de nieuwe echtgenooten ingesteld wordt aangelegd tegen zijn mede-echtgenoot en tegen den afwezige. »

Het doel van art. 41 is de drie belanghebbenden bij de zaak te betrekken : op deze wijze zullen zij al hunne middelen kunnen doen gelden.

ART. 42.

« Het vonnis, waarbij de nietigverklaring wordt uitgesproken, gelast de

verbetering van de akte van den burgerlijken stand tot vaststelling van de huwelijksontbinding. »

ART. 43.

« Het vonnis heeft van rechtswege de nietigheid van het nieuwe, door den mede-echtgenoot van den afwezige of door den afwezige zelf sedert de ontbinding aangegane huwelijk ten gevolge. »

ART. 44.

« Het huwelijk van den aanwezigen echtgenoot heeft de burgerlijke gevolgen, zoowel ten aanzien van de echtgenooten als van de kinderen. »

In beginsel, als een huwelijk bij rechterlijke beschikking wordt nietig verklaard, vervallen niet alleen de gevolgen ervan in de toekomst, maar de gevolgen, die het in het verleden reeds had, zijn bij terugwerking vernietigd. Op dezen regel is uitzondering gemaakt in geval van vermeend huwelijk, dat wil zeggen van het huwelijk te goeder trouw door de echtgenooten of door een van hen aangegaan. De gevolgen van dergelijk huwelijk, tot aan de gerechtelijke nietigverklaring, blijven behouden. Het spreekt van zelf dat de bewijslast der goede trouw berust op den echtgenoot die er zich op beroept.

Maar in de onderstelling dat de aanwezige echtgenoot hertrouwt na de ontbinding van zijn huwelijk met den afwezige, ware het eene ongerijmdheid geweest het bewijs der goede trouw te eischen. Dit bewijs blijkt voor beide echtgenooten uit het vonnis waarbij de ontbinding wordt uitgesproken. Indien men desnoods sommige theoretische gevallen kan indenken waarbij deze goede trouw niet zou bestaan, indien men bij voorbeeld kan aannemen dat de eischer der ontbinding de rechtbank heeft bedrogen, is het niettemin waar dat dergelijke onderstellingen zoo onwaarschijnlijk zijn dat er geen rekening kan mede gehouden worden.

Het voorontwerp stelt dus ten voordeele van de goede trouw der echtgenooten een vermoeden *juris et de jure*.

ART. 201 van het Burgelijk Wetboek zal toegespast worden. De kinderen zullen wettig zijn. De huwelijksche voorwaarden van de echtgenooten zullen volkomen worden ten uitvoer gelegd. Niets zal veranderd worden aan het ouderlijk gezag, ten ware de rechtbanken (en feitelijk zal dit nogal dikwijls het geval zijn) meenden te moeten tusschenbeide komen in het belang van de kinderen. Het leerstelsel van het vermeend huwelijk is uiteengezet in al de commentaren van het Burgelijk Wetboek.

Wat betreft het huwelijk dat na het vonnis tot ontbinding door afwezige zou aangegaan zijn, blijft het natuurlijk onderworpen aan de regelen van het gemeene recht. Inzonderheid zal het niet in alle gevallen vermeend geacht worden. Voor ieder van beide echtgenooten zal de verplichting blijven bestaan van zijne goede trouw te doen blijken.

§ 2. — HET EINDE DER AFWEZIGHEID DOOR HET BEWIJS
DAT DE AFWEZIGE OVERLEDEN IS.

ART. 45.

« Indien de afwezigheid een einde neemt door het bewijs dat de afwezige

overleden is, zijn de inbezitgestelden verplicht aan hen, die op het oogenblik van het overlijden erfgenaam waren, de goederen van den afwezige terug te geven, in den staat waarin zij zich bevonden op het oogenblik van den eisch tot teruggave.

» Wat betreft de goederen welke werden vervreemd, moeten de inbezitgestelden datgene teruggeven wat zij op denzelden datum rijker zijn geworden. »

HOOFDSTUK III.

BEPALINGEN GEMEEN AAN DE TWEE TIJDPERKEN VAN AFWEZIGHEID.

EERSTE AFDEELING. — *Gebeurlijke rechten welke aan den afwezige kunnen opkomen.*

ART. 46 (art. 135 B. W.).

« Hij die aanspraak maakt op een recht, opgekomen aan iemand wiens bestaan niet erkend wordt, is verplicht te bewijzen dat deze persoon in leven was op het oogenblik dat het recht aan dezen is opgekomen; zoolang hij zulks niet bewijst, wordt hij verklaard in zijnen eisch niet ontvankelijk te zijn. »

ART. 47 (art. 136 B. W.).

« Wanneer een nalatenschap openvalt waartoe de afwezige zou geroepen zijn, komt zij uitsluitend toe, behoudens het recht tot vertegenwoordiging, aan diegenen met wie hij had moeten deelen, of aan diegenen die hadden geërfd, indien hij niet in leven ware. »

Bij dit artikel, dat het tegenwoordig algemeen aangenomen leerstelsel bijtreedt, wordt uitdrukkelijk bepaald dat, in de nalatenschap waarbij vertegenwoordiging is toegelaten, de afstammelingen van afwezige dezen mogen vertegenwoordigen.

ART. 48 (art. 138 B. W.).

« De rechten en verplichtingen van hen die goederen erven, welke aan den afwezige toekomen, zijn dezelfde als de rechten en verplichtingen van de inbezitgestelden van de goederen van den afwezige.

« De door hen te stellen borgen zijn ontslagen te zelfder tijd als de borgen vanwege de inbezitgestelden. »

Onder de bestaande wet, zijn zij die erven niet verplicht den inventaris te doen opmaken en borg te stellen; anderzijds, behouden zij de algeheelheid van de te goeder trouw ontvangen vruchten; ten slotte, zullen de door hen gepleegde handelingen tot beschikking, naar wij meenen, bij de terugkomst van afwezige al dan niet behouden blijven, naar gelang de bevoegdheid welke men zal toekennen aan de schijnbare erfgenamen (DEMOLOMBE, II, § 214 en volg.). De gelijkstelling welke door art. 48 gehuldigd wordt tusschen hen die erven en de inbezitgestelden heeft voor gevolg dat de eersten, even als de laatsten inventaris moeten opmaken en borg stellen (artt. 25

en 29), dat zij niet noodzakelijk alle vruchten behouden (art. 36), ten slotte, dat al de door hen gepleegde handelingen tot beschikking behouden blijven.

In feite zal deze gelijkstelling een aanbal betwistingen en gedingen voorkomen.

ART. 49 (art. 137 B. W.).

« De bepalingen van de vorige drie artikelen sluiten de bevoegdheid niet uit tot het opvorderen van erfenissen en andere rechten, die aan den afwezige of zijne vertegenwoordigers of rechthebbenden mochten opkomen, en die rechten gaan alleen te niet door het tijdsverloop tot verjaring vereischt. »

ART. 50.

« In tijd van oorlog, zijn de bepalingen dezer afdeeling niet van toepassing op de soldaten, of op de andere aan den dienst van het leger verbonden personen.

» Indien hun eene nalatenschap opkomt, legt de vrederechter van het kanton waar de goederen gelegen zijn, onmiddellijk het zegel en verwittigt zoo mogelijk den betrokkene, den minister van oorlog en den procureur des Konings.

» Na verloop van een maand, indien de erfgenaam geen tijding geeft, benoemt de voorzitter van de rechtbank van de plaats waar de nalatenschap openvalt, handelende op vordering van den procureur des Konings of zelfs van ambtswege, eenen curator, wiens bevoegdheid omtrent het erfdeel van den erfgenaam bepaald is door de artt. 3 en 5 van deze wet.

» Op vordering van den procureur des Konings, kan de curator door den voorzitter der rechtbank om gewichtige redenen afgezet worden. »

Artikel 50 is niet van toepassing in de gevallen waarbij de militairen werkelijk afwezig zijn, naar de gansch bijzondere beteekenis welke door het voorontwerp aan dit woord gegeven wordt.

Maar de aldus bepaalde afwezigheid is niet het gevolg van deze omstandigheid alleen dat de militairen bij het leger zijn, in tijd van oorlog.

Artikel 50 voorziet te hunnen voordeele maatregelen die vrij veel gelijkenis bieden met deze die thans reeds bestaan krachtens de wet van 11 Ventôse, jaar II. De verwijdering van de militairen heeft een bekende oorzaak en het gebrek aan tijding wat hen betreft kan in meestal de gevallen uitgelegd worden door de omstandigheden zelf van den oorlog. Dergelijke bescherming dient hun gewaarborgd.

IIe AFDEELING. — *De tijdens de afwezigheid geboren kinderen.*

ART. 51.

« Het kind geboren driehonderd dagen nadat het bestaan van den man onzeker is geworden, wordt als natuurlijk kind beschouwd. Het wordt nooit beschouwd als in overspel geteeld. »

Deze bepaling werd heftig bestreden. Sommige leden hebben gewezen op de tegenstelling tusschen het nieuw art. 50 en art. 315 van het Napoleontisch Wetboek.

Is het aannemelijk dat het kind, geboren driehonderd dagen na het zeker en bewezen overlijden, niet natuurlijk is van rechtswege en dat het anders

gesteld zou zijn met het kind dat geboren werd driehonderd dagen nadat het leven van zijn vader onzeker is geworden ?

Het belang van het kind zal dus zijn dat de man van zijne moeder overleden weze, liever dan afwezig. En, indien er aan de afwezigheid een einde komt doordat het bewijs inkomt van het overlijden van den vader, zal dan het kind, dat van rechtswege natuurlijk was bij toepassing van artikel 51, wettig worden bij toepassing van art. 315 ? Ten slotte, is het gevaarlijk als uitgangspunt der in art. 51 voorziene becijfering een zoo onbepaalden datum te kiezen als die van den staat van afwezigheid.

Tegenover deze bezwaren werd betoond dat de verdienste van de bepaling van art. 315 van het Burgerlijk Wetboek zeer betwist werd. De heer Planiol, bij voorbeeld, is van meening dat « dit vaderschap na den dood van een sedert lang overleden man in strijd kan zijn met het gezond verstand en belachelijk kan worden ». Wel kan men zeggen dat, wanneer de wettelijkheid van een kind niet betwist wordt, er geen bezwaar bestaat haar aan te nemen. De heer Planiol antwoordt met reden : « De wet maakt een onderscheid tusschen de wettige kinderen en de kinderen die dit niet zijn, en daar is een hoofdzakelijk belang bij dat dit onderscheid aan feiten beantwoordt en nauwkeurig in acht wordt genomen ». Aangezien men een bijzondere en volledige wetgeving invoert in zake afwezigheid, waarom er dan eene bepaling in behouden welke vatbaar is voor kritiek ? Ten anderen, tusschen het geval van art. 315 en dat van art. 51 is er dit verschil dat er, in dit laatste geval, moet rekening worden gehouden met den afwezige, die er belang bij heeft door den wetgever verdedigd te worden, aangezien hij niet bij machte is zich zelf te verdedigen. Komt er een einde aan de afwezigheid doordat het bewijs inkomt van het overlijden van afwezige, dan is het kind natuurlijk en kan de fictie, die strijdt met het feit van art. 315, natuurlijk door het kind niet ingeroepen worden. Eindelijk, zoo het uitgangspunt der driehonderd dagen in dit geval een vaak moeilijk te bepalen dag is, geldt het hier eenvoudig eene moeilijkheid in de bewijslevering. Deze moeilijkheid zou trouwens niet vermeden worden in het geval van een gerechtelijke betwisting, welke zou ontstaan uit kracht van eene bepaling in den aard van art. 315 en toepasselijk verklaard in zake afwezigheid.

Het tweede deel van art. 51 heeft evenzoo critiek uitgelokt en men heeft staande gehouden dat de man recht had te doen verklaren dat de kinderen in overspel werden geteeld. De Commissie was van oordeel dat, toen het kind werd verwekt, het leven van den man onzeker was en de vrouw dan ook op dat oogenblik geen eigenlijk overspel heeft kunnen plegen.

ART. 52.

« Het kind door de vrouw gebaard na driehonderd dagen afwezigheid, wordt als natuurlijk kind beschouwd.

» Op aanvraag van den man, die gehouden is te handelen binnen den tijd van één jaar te rekenen van de bij art. 33 voorgeschreven bekendmaking, kan er verklaard worden dat het kind in overspel geteeld is.

» Deze termijn is geschorst gedurende den tijd dat het bestaan van het kind voor den man verborgen werd gehouden. »

Leden hebben de vraag gesteld waarom het eerste lid van het artikel verklaart dat bedoelde kinderen natuurlijk zijn, terwijl de afwezige misschien voornemens was ze als de zijne te beschouwen. Zij hebben gevraagd of het niet verkieslijk ware hier te verwijzen naar het gemeene recht, dat, in geval de afwezige zou wenschen op te treden, de rechtsvordering tot ontkenning te zijner beschikking stelt.

Men heeft geantwoord dat de staat van wettig kind niet kan worden overgelaten aan het welgevallen van de echtgenooten. In een gezin kinderen toelaten die er heel zeker niet toe behooren, ware ten slotte van den staat van wettig kind een bespottelijk iets maken.

In het tweede lid, beweerden sommige leden een dubbele tegenstrijdigheid te ontdekken : tegenstrijdigheid tusschen den tekst van dit lid, waarbij men kan doen verklaren dat de kinderen in overspel geteeld zijn, en dien van het tweede lid van het vorig artikel, dat een gansch verschillende bepaling bevat ; tegenstrijdigheid, anderzijds, tusschen de bevestiging in den tekst van den staat van natuurlijk kind en de mogelijkheid, door den tekst erkend om door de rechtbank te doen verklaren dat de kinderen in overspel geteeld zijn.

Daartegen werd ingebracht, dat het verschil tusschen de oplossing van het tweede lid van art. 51 en die van het tweede lid van art. 52 uit te leggen was door deze omstandigheid dat, in het geval bedoeld door deze laatste bepaling, de moeder, bij het ontvangen van het kind, niet dezelfde redenen heeft om te gelooven dat haar man overleden is. Zij pleegt wetens en willens overspel. Strikt genomen zou men hier moeten zeggen dat het kind van rechtswege in overspel geteeld is. In werkelijkheid, wordt het kind hier begunstigd.

Daar is evenmin tegenstrijdigheid te zoeken in het feit te kunnen verklaren dat een kind dat in beginsel door de wet als natuurlijk wordt beschouwd, in overspel werd geteeld. In overspel geteelde kinderen zijn slechts een variëteit onder de natuurlijke kinderen.

Het derde lid van het artikel behoeft geen uitleg.

HOOFDSTUK IV.

KOSTEN.

ART. 53.

« De kosten door de afwezigheid noodzakelijk gemaakt komen ten laste van de goederen van den afwezige. »

HOOFDSTUK V.

ART. 54.

« Al de bepalingen, waardoor het beheer over de goederen van sommige bijzondere categorieën van afwezigen thans geregeld wordt, vervallen. »

Krachtens artikel 53 vervallen de decreten van II Ventôse, jaar II, van 16 Fructidor, jaar II, van 6 Brumaire, jaar V, betreffende de afwezige militairen en de wet van 20 December 1827, waarbij wordt voorgeschreven dat de fondsen van afwezigen, in ontvangst genomen op grond van de artikelen 112 en 113 van het Burgerlijk Wetboek, in de Deposito- en Consignatiekas zullen worden gestort. Soms heeft men het verplichtend karakter van sommige dezer bepalingen betwist. De Commissie, zonder deze strijd-vragen verder te onderzoeken, was van oordeel dat de door het voorontwerp genomen beschermingsmaatregelen, inzonderheid die voorgeschreven bij artikel 50, in elk geval aan de verscheiden bepalingen, zooals bedoeld, elk practisch nut ontnemen.